

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรคการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 398 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 50 คน ทั้ง 15 องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลข้อมูลทั่วไปและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 รองลงมาเป็นเพศหญิง มีจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 และไม่ได้ระบุเพศ มีจำนวน 5 คน

ประชาชนผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ระหว่าง 18 ถึง 81 ปี คิดเป็นค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 41.06 ปี

ส่วนวุฒิการศึกษาของประชาชนกลุ่มดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นระดับประถมศึกษา มีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 เป็นระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6

เป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3, เป็นระดับอนุปริญญา/ปวส. มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และไม่ระบุวุฒิการศึกษา มีจำนวน 7 คน

ในส่วนของรายได้ของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามนั้นอยู่ระหว่าง 2,000 บาท ถึง 300,000 บาท คิดเป็นค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 7,400.88 บาท

5.1.2 สรุปผลข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อ	ประเด็น/รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1	ระดับการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.66	0.81502	มาก
2	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.49	0.92087	ปานกลาง
3	ระดับการมีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ปฏิบัติ	3.41	0.92899	ปานกลาง
4	ระดับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.35	0.94370	ปานกลาง

โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 หรืออยู่ในระดับมาก มีทัศนคติเกี่ยวกับระดับกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หรืออยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับระดับกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ปฏิบัติคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 หรืออยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับระดับกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการ

ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 หรืออยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการวิจัย คณะผู้ศึกษาวิจัย สรุปประเด็นตามข้อสมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐาน	ตัวแปร	สถิติทดสอบ	ค่าสถิติ	Sig.	ผลตามสมมติฐาน
1. ประชาชนเพศชายในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพิจิตรน่าจะมึระดับการมีส่วนร่วมการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างจากประชาชนเพศหญิง	ตัวแปรต้น : เพศ ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วม	t.test	T=1.195	0.233	☒
2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลายที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร น่าจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไป	ตัวแปรต้น : 1) ต่ำกว่า ม. 3 2) อนุปริญญาขึ้นไป ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วม	t.test	T=2.854	0.005	☒
3. ระดับอายุของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพิจิตร น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ตัวแปรต้น : อายุ ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วม	Pearson Correlation	Pearson=0.049	0.344	☒
4. ระดับรายได้ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพิจิตร น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ตัวแปรต้น : รายได้ ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วม	Pearson Correlation	Pearson=-0.104	0.094	☒

สรุปประเด็นตามข้อสมมติฐาน(ต่อ)

สมมติฐาน	ตัวแปร	สถิติทดสอบ	ค่าสถิติ	Sig.	ผลตามสมมติฐาน
5. ระดับจิตสำนึกสาธารณะของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ตัวแปรต้น : จิตสำนึก สาธารณะ ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วม	Pearson Correlation	Pearson=0.571	0.000	☒
6. ระดับความผูกพันต่อชุมชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ตัวแปรต้น : ระดับความ ผูกพันต่อ ชุมชน ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วม	Pearson Correlation	Pearson=0.608	0.000	☒
7. ระดับความเข้มแข็งของชุมชนพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ตัวแปรต้น : ระดับความ เข้มแข็งของ ชุมชน ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วม	Pearson Correlation	Pearson=0.597	0.000	☒

หมายเหตุ : เป็นไปตามสมมติฐาน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5.1.4 สรุปผลปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากผลการศึกษาวิจัย สรุปได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ทำให้ไม่เข้าใจ ในวิธีการปฏิบัติงาน ขบวนการประชุมและในการประชุมไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นออกมา กลัวว่าจะผิดบ้าง ทำให้ความสำคัญในการจัดทำแผนในระดับหมู่บ้านลดน้อยลง ซึ่งจะแตกต่างจากผู้มีความรู้ในระดับที่สูงกว่าจะกล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายออกไป

5.1.5 สรุปผลการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษาวิจัย สรุปการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประเด็น ดังนี้

- การมีส่วนร่วมเสนอจัดทำแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล นำปัญหาของประชาชนมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ การกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดวัตถุประสงค์
- การมีส่วนร่วมทำแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนา 3 ปี
- การมีส่วนร่วมในการนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติ โดยนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลและการติดตามจะทำให้ได้รับทราบผลกระทบถึง ปัญหาความก้าวหน้าของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีการดำเนินงานตามแผนงาน และรับทราบถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น

5.2 อภิปรายผล

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามประเด็นข้อสมมุติฐาน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

5.2.1 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลายที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ผลปรากฏว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลายที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร มีระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับอนุปริญญา อาจเนื่องมาจากประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการใช้ชีวิตในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับอนุปริญญา เช่น ในเรื่องการประกอบ

อาชีพ อาจจะมีอาชีพประจำในพื้นที่หรือไม่ค่อยไปทำงานนอกพื้นที่ เช่น รับจ้างข้ามเขตหมู่บ้าน หรือทำงานในเมืองจึงทำให้มีเวลาที่จะไปร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา ที่มีเวลาไปร่วมการวางแผนน้อย เช่น อาชีพ รับราชการ ซึ่งในห้วงระยะเวลาการทำประชุมหรือประชาชนนั้น เป็นช่วงที่ดำเนินการเป็นเวลาที่ตรงกับกรปฏิบัติราชการอยู่ จึงไม่สามารถมามีส่วนร่วมได้ ซึ่งผิดกับผู้มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นความสำคัญ/และมีเวลามากกว่า

5.2.2 ระดับจิตสำนึกสาธารณะของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ผลปรากฏว่าเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่เกิดการระลึกรู้ถึงคุณค่าศักดิ์ศรีของตนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรักถิ่นที่อยู่อาศัย เกิดการหวงแหน พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมคิดร่วมรับผิดชอบ และร่วมรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนด้วยตนเองรวมทั้งให้ความสำคัญต่อท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย

5.2.3 ระดับความเข้มแข็งของชุมชนพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผลปรากฏว่าเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่มีความรวมตัวกันที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้าน เป็นอย่างดี ร่วมกันคิดร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน มีความรัก ความสามัคคีกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีการประสานงานที่ดี จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในระดับพื้นที่

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ ให้ประชาชนรับทราบเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผลประโยชน์ ที่ประชาชนจะได้รับ และในส่วนของการทำงานประชาคม หรือการประชุมที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควรจัด

ให้เหมาะกับเวลาที่ประชาชนว่างเว้นจากการทำงานเพื่อที่จะได้ข้อเสนอแนะ/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากประชาชนที่หลากหลายเพื่อนำไปร่วมวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนมากขึ้น

2. ควรจัดให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการเครือข่าย หรือทีมงานในกิจกรรมของชุมชน ที่ร่วมกันทำประโยชน์ให้กับชุมชน

3. ควรให้ประชาชนที่มีรายได้สูงในชุมชนเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือทุนทรัพย์ในรูปของกองทุนของชุมชน โดยการมอบเกียรติคุณยกย่องชมเชย ผู้ทำเป็นประโยชน์ให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายพื้นที่การศึกษาวิจัยไปในเขตอำเภออื่น ๆ ภายในจังหวัดพิจิตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือและเห็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ควรเพิ่มตัวแปรต้นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการเก็บข้อมูล โดยมีการประชุมกลุ่มย่อยระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชน

3. ควรจะมีการศึกษาชั้นความสัมพันธ์ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น